

Brisel, 11.7.2007. godine
COM(2007) 391 final

BIJELA KNJIGA O SPORTU

(predstavljena od strane Komisije)

{SEC(2007) 932}

{SEC(2007) 934}

{SEC(2007) 935}

{SEC(2007) 936}

KOMISIJA EVROPSKIH ZAJEDNICA

Brisel, 11.7.2007. godine
COM(2007) 391 final

BIJELA KNJIGA

BIJELA KNJIGA O SPORTU

(predstavljena od strane Komisije)

{SEC(2007) 932}

{SEC(2007) 934}

{SEC(2007) 935}

{SEC(2007) 936}

Naziv publikacije:
BIJELA KNJIGA O SPORTU

Naziv originala:
Commission of the European Communities
White paper on sport
(presented by the Commission)

Izdavač:

institut alternativa

Institut alternativa, Ul. Đoka Miraševića (Kroling 3/3),
Podgorica, Crna Gora
Tel/fax: + 382 (0) 20 268 686
e-mail: info@institut-alternativa.org
web site: www.institut-alternativa.org

Za izdavača:

Stevo Muk, predsjednik Upravnog odbora

Prevod:
Nemanja Tepavčević

Priprema i štampa:
Studio Mouse

Tiraž:
100

Štampanje i prevod podržala
Komisija za raspodjelu dijela prihoda od igara na sreću

1. UVOD

“Sport je dio nasljeđa svakog muškarca i svake žene i njegovo odsustvo se nikada ne može nadoknaditi.” – Pierre de Coubertin¹

Sport² je rastući društveni i ekonomski fenomen koji značajno doprinosi strateškim ciljevima Evropske unije - solidarnosti i prosperitetu. Olimpijski ideal razvijanja sporta da bi se promovisali mir i razumijevanje među narodima i kulturama, kao i obrazovanje mladih ljudi, rodio se u Evropi i kao takvog ga podstiču i Međunarodni olimpijski komitet i evropski olimpijski komiteti.

Sport privlači evropske građane, tako da većina ljudi redovno učestvuje u sportskim aktivnostima. Sport generiše važne vrijednosti poput timskog duha, solidarnosti, tolerancije, fer pleja, doprinoseći time ličnom razvoju i ispunjenju. On promoviše aktivan doprinos EU građana društvu i time pomaže u podsticanju aktivnog građanstva. Komisija prepoznaje ključnu ulogu sporta u evropskom društvu, naročito kada se radi o približavanju Komisije građanima i rješavanju pitanja koja ih se neposredno tiču.

Međutim, sport se takođe suočava sa novim prijetnjama i izazovima koji su se pojavili u evropskom društvu, kao što su komercijalni pritisci, eksploatacija mladih igrača, doping, rasizam, nasilje, korupcija i pranje novca.

Ovom inicijativom, Komisija se po prvi put bavi pitanjima vezanim za sport na sveobuhvatan način. Opšti cilj je da se ponudi strateška orijentacija o ulozi sporta u Evropi, da se podstakne debata o pojedinačnim problemima, da se unaprijedi vidljivost sporta u kreiranju EU politika kao i da se podigne nivo javne svijesti o potrebama i posebnostima ovog sektora. Ova inicijativa ima za cilj da ukaže na značajna pitanja poput primjene EU zakona u sportu. Takođe, nastoji da postavi dalje aktivnosti vezane za sport na nivou EU.

Ova Bijela knjiga ne počinje od nule. Sport je predmet primjene *acquis communautaire*, dok evropske politike u velikom broju oblasti već imaju značajan i rastući uticaj na sport.

Važna uloga sporta u evropskom društvu i njegova posebna priroda su prepoznati u decembru 2000. godine u Deklaraciji Evropskog Savjeta o specifičnim karakteristikama sporta i njegovoj društvenoj funkciji u Evropi, koja treba da se uzme u obzir prilikom sprovođenja zajedničkih politika (“Deklaracija iz Nice”). Njome se ukazuje da sportske organizacije u državama članicama imaju primarnu odgovornost u sprovođenju sportskih poslova, s tim da sportske federacije imaju centralnu ulogu. Deklaracija pojašnjava da sportske organizacije moraju da vrše svoju dužnost organizovanja i promovisanja sportova koji su predmet njihovog rada “sa dužnim poštovanjem prema nacionalnom i zakonodavstvu Zajednice.” Istovremeno, deklaracija prepoznaje da “iako nema mnogo neposrednih ovlašćenja u ovoj oblasti, Zajednica mora, u svojim aktivnostima regulisanim različitim odredbama Ugovora, da uzme u obzir društvene, obrazovne i kulturne funkcije koje su urođene u sportu i čine ga posebnim, sa ciljem da se poštuju i gaje etički kodeks i solidarnost koji su ključni za očuvanje njene socijalne uloge.”

1 Pierre de Coubertin (1863-1937), francuski pedagog i historičar, osnivač modernih Olimpijskih igara.

2 Radi jasnoće i jednostavnosti, ova Bijela knjiga će koristiti definiciju “sporta” koju je ustanovio Savjet Evrope: “svi oblici fizičke aktivnosti koji, kroz neobavezno ili organizovano učešće, imaju za cilj da izraze ili poboljšaju fizičku spremnost i mentalno dobrostanje, obrazujući time društvene veze ili ostvarujući rezultate u takmičenjima na svim nivoima.”

Evropske institucije su prepoznale specifičnost uloge koju sport, zasnovan na dobrovoljnim strukturama, igra u evropskom društvu kada je riječ o zdravlju, obrazovanju, društvenoj integraciji i kulturi.

Evropski Parlament je pomno pratio različite izazove sa kojima se suočavao evropski sport i posljednjih godina se redovno bavio sportskim pitanjima.

Prilikom pripreme ove Bijele knjige, Komisija je održala brojne konsultacije sa sportskim akterima o pitanjima od zajedničkog interesa, kao i online konsultacije. One su pokazale da postoje značajna očekivanja koja se tiču uloge sporta u Evropi i aktivnosti EU u ovoj oblasti.

Ova Bijela knjiga se fokusira na društvenu ulogu sporta, njegovu ekonomsku dimenziju i organizaciju u Evropi, kao i na aktivnosti koje će uslijediti nakon ove inicijative. Konkretni predlozi za dalje aktivnosti EU su predočeni zajedno sa Akcionim planom koji nosi ime Pierre de Coubertina, koji sadrži aktivnosti koje će Komisija sprovesti ili podržati. Radni dokument sadrži osnovne informacije i kontekst predloga, uključujući i anekse o sportu i EU pravilima konkurencije, sportu i slobodama unutrašnjeg tržišta, i o konsultacijama sa akterima.

2. DRUŠTVENA ULOGA SPORTA

Sport je oblast ljudske aktivnosti koja je u mnogome predmet zanimanja građana Evropske unije i koja ima ogroman potencijal za spajanje ljudi, bez obzira na starost ili društveno porijeklo. Prema istraživanju Eurobarometra³ iz novembra 2004. godine, oko 60% evropskih građana redovno učestvuje u sportskim aktivnostima unutar ili van nekih 700.000 klubova, koji su sami po sebi članovi široke lepeze asocijacija i federacija. Većina sportskih aktivnosti se odigrava u amaterskim strukturama. Profesionalni sport je od rastućeg značaja i jednako doprinosi društvenoj ulozi sporta. Osim što poboljšava zdravlje evropskih građana, sport ima i obrazovnu dimenziju tako da igra i društvenu, kulturnu i rekreativnu ulogu. Društvena uloga sporta takođe ima potencijal da ojača spoljne odnose Unije.

2.1 Unapređenje javnog zdravlja kroz fizičke aktivnosti

Nedostatak fizičke aktivnosti uslovljava pojavu viška tjelesne težine, gojaznosti, i drugih hroničnih oboljenja poput kardiovaskularnih bolesti i dijabetesa, koji smanjuju kvalitet života, dovode živote pojedinaca u rizične situacije i predstavljaju teret za zdravstveni budžet i ekonomiju.

Komisijina Bijela knjiga "Strategija za Evropu o ishrani, višku tjelesne težine i pitanjima vezanim za gojaznost"⁴ akcentuje značaj proaktivnog pristupa u zaustavljanju pada fizičke aktivnosti, tako da su akcije predložene u oblasti fizičke aktivnosti u ove dvije bijele knjige komplementarne.

Kao instrument za unapređenje fizičke aktivnosti, sportski pokret ima mnogo veći uticaj nego bilo koji drugi društveni pokret. Sport je privlačan ljudima i ima pozitivan imidž.

3 Specijalni Eurobarometar (2004): Građani Evropske unije i sport.

4 COM(2007)279 final, 30.5.2007. godine

Međutim, prepoznati potencijal sportskog pokreta za podsticanje fizičkih aktivnosti za unapređenje zdravlja često se nedovoljno koristi, te mora dalje da se razvija.

Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) preporučuje najmanje 30 minuta umjerene fizičke aktivnosti (koja podrazumijeva ali nije ograničena samo na sport) dnevno za odrasle, i 60 minuta za djecu. Javne institucije i privatne organizacije u državama članicama bi trebalo da doprinesu postizanju ovog cilja. Skorija istraživanja pokazuju da se ne ostvaruje dovoljan napredak po ovom pitanju.

(1) Komisija predlaže da se razviju nove smjernice za fizičku aktivnost sa državama članicama prije kraja 2008. godine.

Komisija preporučuje osnaživanje saradnje između zdravstvenog, obrazovnog i sportskog sektora koja bi se promovisala na ministarskom nivou u državama članicama, s ciljem da se definišu i sprovedu koherentne strategije za smanjenje pojave viška tjelesne težine, gojaznosti i drugih rizika po zdravlje. U tom kontekstu, Komisija ohrabruje države članice da ispituju na koji način mogu promovirati koncept aktivnog življenja kroz nacionalne obrazovne i sisteme za obuku, uključujući i obuku nastavnika.

Sportskim organizacijama se daje podstrek da uzmu u obzir njihov potencijal za fizičke aktivnosti koje doprinose unapređenju zdravlja i da sprovedu aktivnosti u ove svrhe. Komisija će omogućiti razmjenu informacija i dobre prakse, naročito u slučaju omladine, sa akcentom na lokalni nivo.

(2) Komisija će podržati EU mrežu fizičkih aktivnosti za unapređenje zdravlja (HEPA) i ukoliko je potrebno, manje i usko specijalizovane mreže koje će se baviti posebnim aspektima ove materije.

(3) Komisija će postaviti fizičke aktivnosti za unapređenje zdravlja kao kamen temeljac svojih aktivnosti vezanih za sport i nastojati da ovaj prioritet zauzme adekvatnije mjesto u odgovarajućim finansijskim instrumentima, uključujući:

- Sedmi okvirni program za istraživanje i tehnološki razvoj (zdravlje sa aspekta stila života);
- Program za javno zdravlje 2007-2013;
- Omladinski i građanski programi (saradnja između sportskih organizacija, škola, civilnog društva, roditelja i drugih partnera na lokalnom nivou);
- Program za cjeloživotno učenje (obuka nastavnika i saradnja među školama).

2.2 Udruživanje snaga u borbi protiv dopinga

Doping predstavlja prijetnju sportu na globalnom nivou, uključujući i evropske sportove. On podriva princip otvorenog i fer takmičenja. Takođe je demotivirajući faktor za sport uopšte i stvara nerazuman pritisak na sportiste. Ozbiljno utiče na imidž sporta i predstavlja ozbiljnu prijetnju zdravlju pojedinca. Na evropskom nivou, borba protiv dopinga mora uzeti u obzir kako dimenziju sprovođenja zakona tako i zdravstveno-preventivnu dimenziju.

(4) Partnerstva bi se mogla razviti između organa država članica za sprovođenje zakona (graničari, nacionalna i lokalna policija, carina itd.), laboratorija akreditovanih od strane Svjetske anti-doping agencije (WADA) i INTERPOL-a radi blagovremene razmjene informacija o novim doping materijama i praksama koja bi se odvijala u sigurnoj sredini. EU bi podržala takve napore kroz obuke i umrežavanje centara za obuku službenika organa za sprovođenje zakona.

Komisija preporučuje da se trgovina nezakonitim doping supstancama tretira na isti način kao i trgovina nezakonitim drogama širom EU.

Komisija poziva sve aktere koji su nadležni za javno zdravlje da uzmu u obzir aspekt opasnosti koju doping predstavlja po zdravlje. Poziva sportske organizacije da razviju pravila dobre prakse kako bi sportisti i sportistkinje bili bolje informisani i edukovani o doping supstancama, lijekovima koji se izdaju na recept a potencijalno sadrže doping, kao i o njihovim posljedicama po zdravlje.

EU bi imala koristi od bolje koordinisanog pristupa borbi protiv dopinga, naročito kroz definisanje zajedničkih pozicija u odnosu na Savjet Evrope, WADA i UNESCO, i kroz razmjenu informacija i dobre prakse između Vlada, nacionalnih anti-doping organizacija i laboratorija. Pravilno sprovođenje UNESCO Konvencije protiv dopinga u sportu od strane država članica naročito je važno u ovom kontekstu.

(5) Komisija će imati ulogu pospješivača, na primjer kroz podržavanje mreže nacionalnih anti-doping organizacija u državama članicama.

2.3 Unapređivanje uloge sporta u obrazovanju i osposobljavanju

Kroz svoju ulogu u formalnom i neformalnom obrazovanju, sport jača ljudski kapital Evrope. Vrijednosti koje se prenose sportom pomažu u razvoju znanja, motivacije, vještina i spremnosti za lični napor. Vrijeme provedeno baveći se sportskim aktivnostima u školi i na univerzitetu daje zdravstvene i obrazovne koristi koje se moraju unaprijediti.

Na osnovu iskustva stečenog tokom Evropske godine obrazovanja kroz sport 2004., Komisija pozdravlja podršku sportu i fizičkim aktivnostima kroz različite inicijative za pokretanje politika u oblasti obrazovanja i obuke, uključujući razvoj društvenih i građanskih sposobnosti u skladu sa Preporukom o ključnim sposobnostima za cjeloživotno učenje⁵ iz 2006. godine.

(6) Sport i fizička aktivnost se mogu podržati kroz program cjeloživotnog učenja. Promovisanje učešća u obrazovnim prilikama kroz sport stoga predstavlja prioritet za školska partnerstva podržana od strane Comenius programa, za strukturne aktivnosti na polju stručnog obrazovanja i osposobljavanja kroz Leonardo da Vinci program, za tematske mreže i mobilnost na polju visokog obrazovanja podržanog od strane Erasmus programa, kao i za multilateralne projekte na polju obuke odraslih podržane od strane Grundtvig programa.

5 Preporuka Evropskog Parlamenta Savjetu, od 18. decembra 2006. godine, o ključnim sposobnostima za cjeloživotno učenje (Službeni list L 394, 30. decembar 2006. godine).

- (7) Sektor sporta se takođe može prijaviti za podršku kroz individualne pozive za predloge o sprovođenju Evropskog okvira kvalifikacija (EQF) i Evropskog sistema prenosa kredita u stručnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET). Sportski sektor je takođe bio uključen u razvoju EQF i bio je izabran za finansijsku podršku 2007/2008. godine. Imajući u vidu visoku profesionalnu mobilnost sportista, a bez prejudiciranja primjene Direktive 2006/36/EK o međusobnom priznavanju profesionalnih kvalifikacija, sektor sporta se takođe može identifikovati kao pilot sektor za sprovođenje ECVET-a da bi se povećala transparentnost nacionalnih sistema za kvalifikacije.
- (8) Komisija će uvesti evropsku nagradu za škole koje aktivno učestvuju u podržavanju i promovisanju fizičkih aktivnosti u školskoj sredini.

S ciljem da se osigura reintegracija profesionalnih sportista u tržište rada po završetku njihove sportske karijere, Komisija naglašava značaj potrebe da se u ranim fazama obezbijedi osposobljavanje za “dvojni karijeru” mladih sportista i sportistkinja kao i da se obezbijede visokokvalitetni lokalni centri za obuku da bi se sačuvali njihovi moralni, obrazovni i profesionalni interesi.

Komisija je započela studiju o osposobljavanju mladih sportista i sportistkinja u Evropi, čiji rezultati bi se mogli inkorporirati u gorepomenute politike i programe.

Investiranje u osposobljavanje mladih talentovanih sportista i sportistkinja u odgovarajućim uslovima i njihovo promovisanje je ključno za održiv razvoj sporta na svim nivoima. Komisija podvlači da sistemi za osposobljavanje talentovanih sportista i sportistkinja treba da budu otvoreni za sve i ne smiju vršiti diskriminaciju između građana EU na nacionalnoj osnovi.

- (9) Pravila koja zahtjevaju da timovi uspostave određenu kvotu lokalno obučanih igrača treba da budu prihvaćena kao kompatibilna sa odredbama Ugovora koje se tiču slobodnog kretanja ljudi, ukoliko ne vode ka neposrednoj diskriminaciji na nacionalnoj osnovi, i ukoliko je moguće, posredni efekti diskriminacije koji proizilaze iz njih mogu biti opravdani kao srazmjerni legitimnom cilju kojem se teži poput unapređenja i zaštite osposobljavanja i razvoja talentovanih mladih igrača. Tekuća studija o osposobljavanju mladih sportista i sportistkinja u Evropi će dati vrijedan doprinos ovoj analizi.

2.4 Promovisanje volontiranja i aktivnog građanstva kroz sport

Učešće u timovima, principi poput fer pleja, poštovanje pravila igre, poštovanje drugih, solidarnost i disciplina, kao i organizacija amaterskih sportova zasnovanih na neprofitnim klubovima i volontiranju, jačaju aktivno građanstvo. Volontiranje u sportskim organizacijama stvara mnogo mogućnosti za neformalno obrazovanje koje se moraju prihvatiti i unaprijediti. Sport takođe nudi privlačne mogućnosti za uključivanje omladine u društvo i može pomoći ljudima da se udalje od delinkvencije.

Postoje, ipak, novi trendovi u načinu praktikovanja sporta, naročito kod mladih. Raste sklonost da se sport praktikuje individualno više nego kolektivno i na organizovan način, što uslovljava opadanje volonterske baze za amaterske sportske klubove.

- (10) Zajedno sa državama članicama, Komisija će identifikovati ključne izazove za neprofitne sportske organizacije i glavne karakteristike usluga koje nude ove organizacije.
- (11) Komisija će podržati lokalni sport kroz program Evrope za građane.
- (12) Komisija će takođe predložiti podsticanje volontiranja mladih u sportu kroz program Mladi u akciji, u oblastima kao što su omladinske razmjene i volonterske usluge za sportske događaje.
- (13) Komisija će dalje razviti razmjenu informacija i najboljih praksi kada je u pitanju volontiranje u sportu, koja će obuhvatiti države članice, sportske organizacije i lokalne vlasti.
- (14) U cilju boljeg razumijevanja specifičnih zahtjeva i potreba volonterskog sektora u sportu, u kreiranju politika na nacionalnom i evropskom nivou, Komisija će pokrenuti studiju o volontiranju u sportu.

2.5 Korišćenje potencijala sporta za socijalnu inkluziju, integrisanje i jednake šanse

Sport značajno doprinosi ekonomskoj i društvenoj koheziji kao i bolje integrisanim društvima. Svi stanovnici bi trebalo da imaju pristup sportu. Prema tome, specifične potrebe i situacija u kojoj se nalaze nedovoljno zastupljene grupe moraju se uzeti u obzir, kao i posebna uloga sporta kod mladih, osoba sa invaliditetom i ljudi neprivilogovanog porijekla. Sport takođe može olakšati integrisanje migranata i osoba stranog porijekla u društvo, kao i da podrži međukulturni dijalog.

Sport promoviše zajednički osjećaj pripadnosti i učešća, te stoga može biti važan instrument za integrisanje imigranata. Upravo su u ovom kontekstu kreiranje mjesta dostupnih za sport i podrška aktivnostima vezanim za sport, važni za omogućavanje pozitivne interakcije između imigranata i društva domaćina.

Komisija vjeruje da se potencijal sporta kao instrumenta socijalne inkluzije, može bolje iskoristiti u politikama, aktivnostima i programima Evropske unije i njenih država članica. Ovo podrazumijeva doprinos sporta stvaranju novih radnih mjesta i ekonomskom rastu i revitalizaciji, naročito u oblastima koje su u nepovoljnom položaju. Neprofitne sportske aktivnosti koje doprinose socijalnoj koheziji i socijalnoj inkluziji ranjivih grupa, mogu se smatrati društvenim servisima od opšteg interesa.

Otvorena metoda koordinacije o društvenoj zaštiti i socijalnoj inkluziji nastaviće da obuhvata sport kao instrument i indikator. Studije, seminari, konferencije, predlozi politika i akcioni planovi obuhvatiće dostupnost sporta i/ili pripadnost društvenim sportskim strukturama kao ključni element za analizu socijalne isključenosti.

(15) Komisija će sugerisati državama članicama da se PROGRESS program kao i programi za cjeloživotno učenje, Mladi u akciji i Evropa za građane, iskoriste za podršku aktivnostima koje promovišu socijalnu inkluziju kroz sport i borbu protiv diskriminacije u sportu. U kontekstu kohezione politike, države članice bi trebalo da razmotre ulogu sporta na polju socijalne inkluzije, integrisanja i jednakih šansi kao dio njihovog programiranja Evropskog socijalnog fonda i Evropskog fonda za regionalni razvoj, te su stoga podstaknute da promovišu aktivnosti pod okriljem Evropskog fonda za integraciju.

Komisija takođe podstiče države članice i sportske organizacije da prilagode sportsku infrastrukturu uzimajući u obzir potrebe osoba sa invaliditetom. Države članice i lokalne vlasti bi trebalo da se pobrinu da su mjesta za bavljenje sportom kao i prateći smještaj dostupni osobama sa posebnim potrebama. Specifični kriterijumi bi trebalo da se usvoje kako bi se osigurala dostupnost sporta svim učenicima, a naročito djeci sa posebnim potrebama. Promovisaće se osposobljavanje nadzornika, volontera i osoblja klubova i organizacija domaćina u svrhu dočekivanja osoba sa invaliditetom. U konsultacijama sa sportskim akterima, Komisija će se posebno pobrinuti da održi dijalog sa predstavnicima sportista sa posebnim potrebama.

(16) Komisija će, u svom Akcionom planu za sprovođenje EU Strategije o invaliditetu, uzeti u obzir važnost sporta za osobe sa invaliditetom i podržati aktivnosti država članica na tom polju.

(17) U okviru svoje Mape puta za ravnopravnost žena i muškaraca 2006-2010, Komisija će podstaći uključivanje rodni pitanja u sve svoje aktivnosti vezane za sport, sa naročitim akcentom na dostupnost sporta ženama imigrantkinjama i ženama iz etničkih manjina, dostupnost rukovodećih sportskih pozicija ženama kao i na medijsku pokrivenost žena u sportu.

2.6 Jačanje prevencije i borba protiv rasizma i nasilja

Nasilje na sportskim događajima, naročito na fudbalskim terenima, i dalje je zabrinjavajući problem i može se javiti u različitim oblicima. Pomjeralo se iz unutrašnjosti stadiona ka spoljašnjosti, uključujući i urbane zone. Komisija je posvećena prevenciji incidenata kroz promovisanje i pospešivanje dijaloga sa državama članicama, međunarodnim organizacijama (npr. Savjetom Evrope), sportskim organizacijama, organima za sprovođenje zakona i drugim akterima (npr. navijačkim organizacijama i lokalnim vlastima). Organi za sprovođenje zakona ne mogu sami da se nose sa uzrocima sportskog nasilja.

Komisija takođe pozdravlja razmjenu najbolje prakse i operativnih informacija o potencijalnim nasilnicima između policijskih službi i/ili sportskih institucija. Naročita važnost mora biti posvećena obuci policije po pitanju savlađivanja mase i huliganizma.

Sportom se bave svi građani, bez obzira na njihov pol, rasu, starosno doba, invaliditet, vjeru ili uvjerenja, seksualnu orijentaciju i socio-ekonomsko porijeklo. Komisija kontinuirano osuđuje svako ispoljavanje rasizma i ksenofobije, koji su nekompatibilni sa vrijednostima EU.

(18) Što se tiče rasističkih i ksenofobnih stavova, Komisija će nastaviti da promoviše dijalog i razmjenu najbolje prakse u postojećim okvirima saradnje kao što je mreža Fudbalom protiv rasizma u Evropi (FARE).

Komisija preporučuje sportskim federacijama da uspostave procedure za nošenje sa rasističkim zlostavljanjem tokom utakmica, a na osnovu postojećih inicijativa. Takođe preporučuje osnaživanje odredbi koje se tiču diskriminacije u sistemima za licenciranje klubova (vidi sekciju 4.7).

Komisija će:

- (19) Promovisati, u skladu sa odgovarajućim domaćim i EU pravilima, razmjenu operativnih saznanja i praktičnog znanja i iskustva u prevenciji nasilničkih i rasističkih incidenata između organa javnog reda i mira i sportskih organizacija;
- (20) Analizirati mogućnosti za nove zakonske instrumente i druge EU standarde kako bi se spriječili javni neredi na sportskim događajima;
- (21) Promovisati multidisciplinski pristup sprječavanju anti-socijalnog ponašanja, sa naročitim akcentom na društveno-obrazovne aktivnosti poput treniranja navijača (dugoročan rad sa navijačima kako bi se razvio pozitivan i nenasilan stav);
- (22) Jačati redovnu i strukturnu saradnju između organa za sprovođenje zakona, sportskih organizacija i drugih aktera;
- (23) Podsticati upotrebu sljedećih programa kao doprinos sprječavanju i borbi protiv nasilja i rasizma u sportu: Mladi u akciji, Evropa za građane, DAPHNE III, Temeljna prava i građanstvo i Sprječavanje i borba protiv kriminala;
- (24) Organizovati konferenciju na visokom nivou na kojoj će se raspravljati o mjerama za sprječavanje i borbu protiv nasilja i rasizma na sportskim događajima sa relevantnim akterima.

2.7 Kako podijeliti naše vrijednosti sa drugim dijelovima svijeta

Sport može igrati ulogu u različitim aspektima spoljne politike EU: kao element programa spoljne pomoći, kao element dijaloga sa zemljama partnerima i kao dio javne diplomatije EU.

Kroz konkretne aktivnosti, sport ima značajan potencijal kao sredstvo promovisanja obrazovanja, zdravlja, međukulturnog dijaloga, razvoja i mira.

- (25) Komisija će promovisati sport kao instrument svoje razvojne politike. Naročito će:
- Promovisati sport i fizičko vaspitanje kao esencijalne elemente kvalitetnog obrazovanja i kao sredstvo koje će škole učiniti privlačnijim i poboljšati pohađanje;
 - Usredsrediti svoje aktivnosti ka poboljšanju dostupnosti sporta i fizičkog vaspitanja djevojčicama i ženama, sa ciljem da im pomogne u sticanju samopouzdanja, da poboljša njihovo integrisanje u društvo, da se prevaziđu predrasude i da se promoviše zdrav život kao i dostupnost obrazovanja za žene;
 - Podržati promociju i kampanje za podizanje svijesti o zdravlju kroz sport.

Pri bavljenju pitanjem sporta u svojim razvojnim politikama, EU će učiniti najveće napore da stvori sinergiju sa postojećim programima Ujedinjenih nacija, država članica, lokalnih vlasti i privatnih tijela. Sprovodiće aktivnosti koje su komplementarne ili inovativne u pogledu postojećih programa i aktivnosti. Memorandum o razumijevanju potpisan između Komisije i FIFA-e 2006. godine kako bi fudbal postao snaga razvoja u afričkim, karipskim i zemljama Pacifika, je primjer toga.

(26) EU će uključiti, gdje god je to odgovarajuće, pitanja vezana za sport kao što su transferi međunarodnih igrača, eksploatacija maloljetničkih igrača, doping, pranje novca kroz sport, i bezbjednost tokom velikih međunarodnih sportskih događaja, u svoju politiku dijaloga i saradnje sa zemljama partnerima.

Brze vizne i imigracijske procedure, naročito za elitne sportiste iz zemalja koje nisu članice EU, su važan element unapređenja međunarodne privlačnosti EU. Osim tekućeg procesa zaključivanja sporazuma o viznim olakšicama sa trećim zemljama i konsolidovanja viznog režima koji se primjenjuje na članove olimpijske porodice tokom Olimpijskih igara, EU treba da razvije dodatne (privremene) mehanizme prijema za sportiste iz trećih zemalja.

Komisija će posvetiti posebnu pažnju sektoru sporta:

(27) Prilikom sprovođenja nedavno predstavljene Komunikacije o cirkularnoj migraciji i partnerstvu o mobilnosti sa trećim zemljama;

(28) Prilikom elaboriranja harmonizovanih šema za prijem različitih kategorija državljana trećih zemalja u ekonomske svrhe, na osnovu Plana politike o legalnoj migraciji iz 2005. godine.

2.8 Podrška održivom razvoju

Bavljenje sportom, sportski objekti i sportski događaji imaju značajan uticaj na životnu sredinu. Važno je promovisati ekološki orijentisano upravljanje, koje će, između ostalog, uzeti u obzir pitanje zelenih javnih nabavki, emisije gasova sa efektom staklene bašte, energetske efikasnosti, odlaganja otpada i tretmana zemlje i vode. Evropske sportske organizacije i organizatori sportskih događaja bi trebalo da usvoje ekološke ciljeve da bi njihove aktivnosti bile ekološki održive. Poboljšanjem njihovog kredibiliteta na planu zaštite životne sredine, odgovorne organizacije mogu očekivati posebne koristi prilikom podnošenja prijave za održavanje sportskih događaja kao i ekonomske koristi vezane za racionalniju upotrebu prirodnih resursa.

Komisija će:

- (29) Koristiti svoj strukturni dijalog sa vodećim međunarodnim i evropskim sportskim organizacijama i drugim sportskim akterima da bi podstakla njih i njihove članove da učestvuju u Revizorskoj šemi eko-upravljanja (EMAS) i u šemama za dodjelu eko-nagrada Zajednice, te promovisala ovakve dobrovoljne šeme tokom velikih sportskih događaja;
- (30) Promovisati zelene javne nabavke u svom političkom dijalogu sa državama članicama i drugim relevantnim stranama;
- (31) Podizati svijest, kroz saradnju sa relevantnim akterima (kreatori politika, mala i srednja preduzeća, lokalne zajednice), o potrebi za zajedničkim radom na regionalnom nivou, kada je riječ o organizovanju sportskih događaja na održiv način;
- (32) Uzeti sport u obzir kao dio komponente "Informacije i Komunikacija" novog LIFE + programa.

3. EKONOMSKA DIMENZIJA SPORTA

Sport je dinamičan i brzorastući sektor sa potcijenjenim makroekonomskim uticajem, koji može doprinijeti ostvarenju lisabonskih ciljeva rasta i kreiranja novih radnih mjesta. Takođe može služiti kao instrument za lokalni i regionalni razvoj, urbanu regeneraciju i ruralni razvoj. U sadejstvu sa turizmom, sport može stimulisati poboljšanje infrastrukture i rađanje novih partnerstava za finansiranje sporta i objekata za rekreaciju.

Iako uporedni podaci o ekonomskoj moći sporta generalno nedostaju, njegova važnost je potvrđena u studijama i analizama o nacionalnim računima, ekonomskih aspektima velikih sportskih događaja, i troškovima fizičke neaktivnosti, uključujući i stareće stanovništvo.

Studija predstavljena tokom austrijskog predsjedavanja 2006. godine, govori o tome da je sport u širem smislu generisao dodatnih 407 milijardi eura 2004. godine, čineći time 3.7% BDP-a, kao i zaposlenje za 15 miliona ljudi ili 5.4% ukupne radne snage.⁶ Ovakav doprinos sporta bi trebalo da bude više vidljiv i promovisan u EU politikama.

Rastući dio ekonomske vrijednosti sporta je povezan i sa pravima intelektualne svojine. Ova prava se odnose na autorska prava, komercijalnu komunikaciju, robne marke, prava na sliku i medijska prava. U sve više globalizovanom i dinamičnom sektoru, efektivna zaštita prava intelektualne svojine širom svijeta postaje ključni dio zdravlja sportske ekonomije. Takođe je vrlo važno da je primaocima garantovana mogućnost daljinskog pristupa sportskim događajima na prekograničnom nivou unutar EU.

S druge strane, bez obzira na ukupnu ekonomsku važnost sporta, velika većina sportskih aktivnosti se odigrava u neprofitnim strukturama, od kojih većina zavisi od javne podrške da se obezbijedi dostupnost sportskih aktivnosti svim građanima.

⁶ D. Dimitrov / C. Helmenstein / A. Kleissner / B. Moser / J. Schindler: *Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa*, Studie im Auftrag des Bundeskanzleramts, Sektion Sport, Wien, 2006

3.1 U susret sportskim politikama zasnovanim na dokazima

Pokretanje politika i unaprijeđena saradnja u oblasti sporta na nivou EU mora se zasnivati na kvalitetnoj bazi znanja. Kvalitet i komparativnost podataka moraju se poboljšati kako bi se unaprijedilo strateško planiranje i kreiranje politika u oblasti sporta.

Vladini i nevladini akteri su kontinuirano pozivali Komisiju da razvije evropsku statističku definiciju sporta i da koordiniše napore kako bi proizvela statističke podatke o sportu na toj osnovi.

- (33) Komisija će, u bliskoj saradnji sa državama članicama, pokušati da razvije evropsku statističku metodu za mjerenje ekonomskog uticaja sporta kao osnovu za nacionalne račune za sport, koji bi mogli dovesti do evropskog satelitskog računa za sport.
- (34) Štaviše, posebna informativna istraživanja vezana za sport bi trebalo da se održavaju svakih nekoliko godina (npr. Eurobarometrova istraživanja), naročito da bi se obezbijedile ne-ekonomske informacije koje se ne mogu pronaći u nacionalnim statističkim računima za sport (npr. stopa učešća, podaci o volontiranju, itd.).
- (35) Komisija će pokrenuti studiju o ocjeni neposrednog (u smislu BDP-a, rasta i zapošljavanja) i posrednog (kroz obrazovanje, regionalni razvoj i veću atraktivnost EU) doprinosa sektora sporta Lisabonskoj Agendi.
- (36) Komisija će organizovati razmjenu najboljih praksi između država članica i sportskih federacija kada je riječ o organizaciji velikih sportskih događaja, sa ciljem promovisanja održivog ekonomskog razvoja, konkurentnosti i zapošljavanja.

3.2 Utemeljivanje javne podrške za sport

Sportske organizacije imaju mnogo izvora prihoda, uključujući i od klupskih članarina i prodaje ulaznica, oglašavanja i sponzorstva, medijskih prava, preraspodjele prihoda unutar sportskih federacija, prodaje robe, javne podrške itd. Ipak, neke sportske organizacije imaju značajno bolji pristup resursima poslovnih operatera od drugih, čak i u slučajevima gdje postoji dobar sistem za preraspodjelu. U lokalnom sportu, jednake šanse i otvoren pristup sportskim aktivnostima jedino se mogu garantovati kroz snažno uključivanje javnosti. Komisija razumije značaj javne podrške za lokalni sport i sport za svakoga, tako da je na strani takve podrške ukoliko je ona u skladu sa zakonima Zajednice.

U mnogim državama članicama, sport se djelimično finansira kroz porez ili prihode od lutrije ili igara na sreću koje finansira ili licencira država. Komisija poziva države članice da osmisle najbolji način da se zadrži i razvije održivi model finansiranja koji bi pružio dugoročnu podršku sportskim organizacijama.

- (37) Kao doprinos razmišljanju o finansiranju sporta, Komisija će sprovesti nezavisnu studiju o finansiranju lokalnog sporta i sporta za sve u državama članicama, kako od strane javnih tako i od strane privatnih izvora, i o uticaju tekućih promjena u ovoj oblasti.

Na polju posrednog oporezivanja, PDV legislativa EU je utemeljena u Direktivi Savjeta 2006/112-EK, čiji je cilj da se spriječi distorzija konkurencije ili onemogućavanje slobodnog kretanja robe i usluga. Direktiva daje mogućnost državama članicama da određene usluge vezane za sport izuzmu od PDV obaveze, ili da umanje stopu u onim slučajevima gdje se izuzeća ne primjenjuju.

(38) S obzirom na važnu društvenu ulogu sporta i njegovo snažno lokalno utemeljenje, Komisija će se boriti za zadržavanje postojećih mogućnosti za smanjenu stopu PDV za sport.

4. ORGANIZACIJA SPORTA

Politička rasprava o sportu u Evropi često poklanja značajnu pažnju takozvanom “Evropskom sportskom modelu”. Komisija smatra da bi trebalo promovisati određene vrijednosti i tradicije evropskog sporta. Imajući u vidu raznolikost i složenost evropskih sportskih struktura, Komisija je ipak mišljenja da je nerealno pokušavati da se definiše jedinstveni model organizacije sporta u Evropi. Štaviše, ekonomske i društvene promjene sa kojima se suočava većina država članica (rastuća komercijalizacija, izazovi za javnu potrošnju, povećan broj učesnika i stagnacija u broju dobrovoljnih radnika) rezultirale su novim izazovima za organizaciju sporta u Evropi. Pojavljivanjem novih aktera (učesnika koji ne pripadaju organizovanim disciplinama, profesionalnim sportskim klubovima, itd.) postavljaju se i nova pitanja koja se tiču upravljanja, demokratije, zastupanja interesa unutar sportskog pokreta.

Komisija može igrati ulogu u podsticanju razmjene najbolje prakse u sportskom upravljanju. Takođe može pomoći u razvijanju zajedničkog seta principa za dobro upravljanje u sportu, kao što su transparentnost, demokratija, odgovornost i zastupanje aktera (asocijacija, federacija, igrača, klubova, liga, navijača, itd.). Radeći na tome, Komisija će se osloniti na svoj prethodni rad.⁷ Pažnja će se posvetiti i zastupljenosti žena na upravljačkim i rukovodećim pozicijama.

Komisija prepoznaje autonomiju sportskih organizacija i reprezentativnih struktura (poput liga). Štaviše, prepoznaje da je upravljanje prvenstveno odgovornost sportskih upravljačkih tijela i, u određenoj mjeri, država članica i socijalnih partnera. Ipak, dijalog sa sportskim organizacijama je Komisiji skrenuo pažnju na jedan broj oblasti koje su analizirane u daljem tekstu. Komisija smatra da se većina izazova može prevazići samoregulacijom koja poštuje principe dobrog upravljanja, podrazumijevajući poštovanje EU zakonodavstva, te je stoga spremna da igra olakšavajuću ulogu ili da preduzme neophodne mjere.

4.1 Specifičnost sporta

Sportska aktivnost je predmet primjene EU zakona. Ovo je detaljno opisano u Radnom dokumentu i njegovim aneksima. Zakon o konkurenciji i odredbe o unutrašnjem tržištu se primjenjuju na sport u onoj mjeri u kojoj to predstavlja ekonomsku aktivnost. Sport je takođe predmet primjene drugih važnih aspekata EU zakonodavstva, kao što su zabrana diskriminacije na nacionalnoj osnovi, odredbe vezane za državljanstvo Unije i jednakost žena i muškaraca u zapošljavanju.

⁷ Na primjer: Konferencija “Pravila igre” organizovana 2001. godine od strane FIA i EOC, i Nezavisni pregled evropskog sporta izvršen 2006. godine.

Istovremeno, sport ima određene specifične karakteristike koje se obično nazivaju “specifičnost sporta”. Specifičnost evropskog sporta može se gledati kroz dvije prizme:

- Specifičnost sportskih aktivnosti i sportskih pravila, kao što su odvojena takmičenja za žene i muškarce, ograničenja po pitanju broja učesnika u takmičenjima, ili pak potreba da se osigura neizvjesnost koja se tiče ishoda i da se sačuva kompetitivna ravnoteža između klubova koji učestvuju u istim takmičenjima;
- Specifičnost sportske strukture, uključujući autonomiju i raznolikost sportskih organizacija, piramidalna struktura takmičenja od lokalnog do elitnog nivoa i mehanizmi organizovane solidarnosti između različitih nivoa i operatera, organizacija sporta na nacionalnoj osnovi, i princip jedinstvene federacije po sportu;

Evropska sudska praksa i odluke Evropske Komisije pokazuju da je specifičnost sporta prepoznata i uzeta u obzir. Ovim se takođe daju smjernice o načinu primjene EU zakonodavstva na sport. U skladu sa uspostavljenom sudskom praksom, specifičnost sporta će i dalje biti prepoznata, ali se neće moći konstruisati na način kojim bi se opravdalo opšte izuzeće od primjene EU zakonodavstva.

Kao što je detaljno objašnjeno u Radnom dokumentu i njegovim aneksima, postoje organizaciona sportska pravila koja - na osnovu njihovih legitimnih ciljeva - ne dovode do kršenja konkurencijskih pravila Ugovora o EZ, ukoliko su njihovi anti-konkurentski efekti, ako ih uopšte ima, nerazdvojivi i proporcionalni ciljevima kojima teže. Primjeri takvih pravila bi bila “pravila igre” (npr. pravila kojima se određuje trajanje utakmica ili broj igrača na terenu), pravila o kriterijumima za izbor na sportskim takmičenjima, pravila o “domaćinstvu i gostovanju”, pravila kojima se sprječava višestruko vlasništvo u klupskim takmičenjima, pravila koja se tiču sastava nacionalnih timova, anti-doping pravila i pravila o periodu transfera.

Međutim, u pogledu regulatornih aspekata sporta, ocjenjivanje o tome da li je određeno sportsko pravilo kompatibilno sa EU zakonodavstvom iz oblasti konkurencije se može izvršiti samo pojedinačno za svaki slučaj, kao što je potvrđeno presudom Evropskog suda pravde u slučaju Meca-Medina.⁸ Sud je dao objašnjenje o uticaju EU zakona na sportska pravila. Odbacio je pojam “čisto sportska pravila” kao irelevantan za pitanje primjene EU konkurentskih pravila u sportskom sektoru.

Sud je prepoznao da se specifičnost sporta mora uzeti u obzir u smislu da ograničavajući efekti na konkurenciju, koji su nerazdvojivi dio organizacije i pravilnog sprovođenja takmičarskih sportova, ne krše konkurentna pravila EU, ukoliko su ti efekti srazmjerni legitimnim i istinski sportskim interesima. Potreba za testom proporcionalnosti ukazuje na potrebu da se uzmu u obzir pojedinačne karakteristike svakog slučaja. Stoga nije moguća formulacija opštih smjernica o primjeni zakonodavstva iz oblasti konkurencije u sportskom sektoru.

4.2 Slobodno kretanje i nacionalnost

Organizacija sporta i takmičenja na nacionalnoj osnovi je dio istorijskog i kulturnog nasljeđa evropskog pristupa sportu, i odgovara željama evropskih građana. Nacionalni timovi naročito igraju ključnu ulogu ne samo po pitanju identiteta nego i pri obezbjeđivanju solidarnosti sa lokalnim sportom, te stoga zaslužuju podršku.

⁸ Slučaj C-519/04P, Meca Medina v. Commission, ECR 2006, I-6991. Za više detalja, vidi Radni dokument.

Diskriminacija na nacionalnoj osnovi je zabranjena Ugovorima kojima je ustanovljeno pravo svakog građanina Unije da se kreće i da boravi slobodno na teritoriji država članica. Ugovori takođe imaju za cilj da ukinu svaki vid diskriminacije na nacionalnoj osnovi među radnicima država članica po pitanju zapošljavanja, zarade i drugih uslova za rad i zaposlenje. Iste zabrane važe i za diskriminaciju u pružanju usluga. Štaviše, članstvo u sportskim klubovima i učešće u takmičenjima su relevantni faktori promovisanja integracije rezidenata u društvo zemlje domaćina.

Jednak tretman se takođe odnosi na građane zemalja koje su potpisale sporazume sa EU koji sadrže antidiskriminacijske odredbe, a koji su legalno zaposleni na teritoriji država članica.

(39) Komisija poziva države članice i sportske organizacije da se pozabave pitanjem diskriminacije na nacionalnoj osnovi u svim sportovima. Komisija će se boriti protiv diskriminacije u sportu kroz politički dijalog sa državama članicama, putem preporuka, strukturnog dijaloga sa sportskim akterima, i prekršajnih postupaka u odgovarajućim situacijama.

Komisija potvrđuje svoje prihvatanje ograničenih i srazmjernih restrikcija (u skladu sa odredbama EU Ugovora o slobodnom kretanju i presudama Evropskog suda pravde) prema principu slobodnog kretanja naročito u pogledu:

- Prava na selekciju nacionalnih atleta za nacionalna timska takmičenja;
- Potrebe ograničavanja broja učesnika u takmičenjima;
- Postavljanja rokova za transfere igrača u timskim sportovima.

(40) U pogledu dostupnosti pojedinih takmičenja ne-državljanima, Komisija planira da pokrene studiju kojom bi se analizirali svi aspekti ovog složenog pitanja.

4.3 Transferi

U odsustvu pravila o transferu, integritet sportskih takmičenja može biti doveden u pitanje od strane klubova koji regrutuju igrače tokom određene sezone da bi savladali konkurenciju. Ipak, svako pravilo o transferu igrača mora biti u skladu sa EU zakonima (odredbe o konkurenciji i pravila o slobodnom kretanju radnika).

Tokom 2001. godine, u kontekstu slučaja koji se vodio povodom navodnih kršenja zakona EK o konkurenciji, i nakon razgovora sa Komisijom, fudbalske instance su odlučile da revidiraju FIFA regulative o međunarodnim fudbalskim transferima, a na osnovu kompenzacije za troškove treniranja kojima su izloženi klubovi, stvaranja transfer perioda, zaštite školovanja za maloljetne igrače, i garantovanog pristupa nacionalnim sudovima.

Komisija smatra da takav sistem predstavlja primjer dobre prakse koja garantuje kompetitivnu ravnotežu među sportskim klubovima, istovremeno uzimajući u obzir zahtjeve EU zakona. Transfer igrača takođe zabrinjava s aspekta zakonitosti finansijskih transakcija koje se javljaju prilikom ovog procesa. Da bi se unaprijedila transparentnost u protoku novca vezanom za transfere, sistem za informacije i verifikacije bi mogao biti efektivno rješenje. Komisija smatra da bi takav sistem trebalo da ima samo kontrolnu funkciju; finansijske transakcije bi trebalo da se vrše

neposredno između uključenih strana. U zavisnosti od sporta, tim sistemom bi mogla upravljati odgovarajuća evropska sportska organizacija, ili nacionalni informacioni i verifikacijski sistemi u državama članicama.

4.4 Agenti igrača

Razvoj istinski evropskog tržišta za igrače, kao i povećanje zarada igrača u nekim sportovima, doveli su do porasta aktivnosti agenata igrača. U sve složenijoj pravnoj sredini, mnogi igrači (ali i sportski klubovi) zahtijevaju usluge agenata da bi pregovarali i potpisali ugovore.

Postoje izvještaji o lošim praksama u aktivnostima nekih agenata koje su rezultirale korupcijom, pranjem novca i eksploatacijom maloljetnih igrača. Ovakve pojave su štetne po sport uopšte, i ozbiljno pokreću pitanje upravljanja. Zdravlje i bezbjednost igrača, naročito maloljetnika, moraju biti zaštićeni, a protiv kriminalnih aktivnosti se mora boriti.

Štaviše, agenti podliježu različitim regulativama u zavisnosti od države članice. Neke države članice su uvele posebne zakone o agentima igrača, dok se u nekima primjenjuje opšti zakon koji se odnosi na agencije za zapošljavanje, ali uz pozivanje na agente igrača. Neke međunarodne federacije (FIFA, FIBA) su uvele sopstvene regulative. Iz tih razloga, EU se kontinuirano poziva da reguliše aktivnosti agenata igrača kroz zakonodavnu EU inicijativu.

(41) Komisija će izvršiti procjenu uticaja kako bi se obezbijedio jasan pregled aktivnosti agenata igrača u EU, kao i sprovesti evaluaciju o tome da li su dalje aktivnosti na EU nivou neophodne, čime će se takođe analizirati i sve moguće različite opcije.

4.5 Zaštita maloljetnika

Eksploatacija mladih igrača se nastavlja. Najozbiljniji problem tiče se djece koja nisu izabrana za takmičenja a napuštena su u stranoj zemlji, zbog čega često zapadaju u neregularnu poziciju koja podstiče njihovu dalju eksploataciju. Iako se u većini slučajeva ovaj fenomen ne uklapa u zakonsku definiciju trgovine ljudima, neprihvatljiv je zbog temeljnih prava priznatih od strane EU i njenih država članica. Takođe je i protivan sportskim vrijednostima. Zaštitne mjere za maloljetnike bez pratnje, a koje su prisutne u zakonima o imigraciji država članica, moraju se rigorozno primjenjivati. Neophodno je boriti se protiv seksualnog izrabljivanja i zlostavljanja maloljetnika u sportu.

(42) Komisija će nastaviti da nadgleda sprovođenje EU zakonodavstva, naročito Direktive o zaštiti mladih na radu. Komisija je nedavno pokrenula studiju o radu djece kao komplementarnu aktivnost nadgledanju sprovođenja Direktive. Pitanje mladih igrača koji su pokriveni ovom Direktivom će biti uzeto u obzir u ovoj studiji.

(43) Komisija će predložiti državama članicama i sportskim organizacijama da sarađuju na polju zaštite moralnog i fizičkog integriteta mladih ljudi kroz širenje informacija o postojećem zakonodavstvu, uspostavljanjem minimalnih standarda i razmjenom najbolje prakse.

4.6 Korupcija, pranje novca i drugi oblici finansijskog kriminala

Korupcija, pranje novca i drugi oblici finansijskog kriminala utiču na sport na lokalnom, nacionalnom i internacionalnom nivou. Imajući u vidu visok nivo internacionalizacije ovog sektora, korupcija u sportu često ima prekogranične aspekte. Problemi korupcije evropskih dimenzija moraju se rješavati na evropskom nivou. EU mehanizmi protiv pranja novca bi trebalo da se efektivno primijene i u sektoru sporta.

- (44) Komisija će podržati javno-privatna partnerstva koja će zastupati sportske interese i anti-korupcijske organe, a koja bi identifikovala podložnost korupciji u sektoru sporta i pomogla u razvijanju efektivnih strategija za sprječavanje i suzbijanje takve korupcije.
- (45) Komisija će nastaviti sa nadgledanjem sprovođenja EU zakonodavstva o sprječavanju pranja novca u državama članicama u oblasti sporta.

4.7 Sistemi za licenciranje klubova

Komisija prepoznaje dobrobit snažnih sistema za licenciranje profesionalnih klubova na evropskom i nacionalnim nivoima kao instrumenata za promovisanje dobrog upravljanja u sportu. Sistemi za licenciranje generalno imaju za cilj da osiguraju da svi klubovi poštuju ista osnovna pravila o finansijskom upravljanju i transparentnosti, ali bi takođe mogli uključiti i odredbe o diskriminaciji, nasilju, zaštiti maloljetnika i treniranju. Takvi sistemi moraju biti kompatibilni sa odredbama o konkurenciji i unutrašnjem tržištu i ne smiju ići dalje od onoga što je potrebno za ostvarenje legitimnog cilja vezanog za dobru organizaciju i odvijanje sporta.

Treba koncentrisati napore na implementaciji i postepenom osnaživanju sistema za licenciranje. U slučaju fudbala, gdje će sistem za licenciranje uskoro biti obavezan za klubove koji učestvuju na evropskim takmičenjima, aktivnosti se moraju koncentrisati na promovisanje i podsticanje upotrebe sistema za licenciranje na nacionalnom nivou.

- (46) Komisija će promovisati dijalog sa sportskim organizacijama o implementaciji i jačanju samoregulatornih sistema za licenciranje.
- (47) Počev od fudbala, Komisija namjerava da organizuje konferenciju sa UEFA, EPFL, Fifpro, nacionalnim asocijacijama i nacionalnim ligama o sistemima za licenciranje i najboljim praksama u ovoj oblasti.

4.8 Mediji

Pitanja koja se tiču odnosa između sektora sporta i sportskih medija (naročito televizija) postala su od ključnog značaja jer su televizijska prava primarni izvor prihoda za profesionalni sport u Evropi. S druge strane, prava sportskih medija su ključni izvor sadržaja za mnoge medijske operatere.

Sport je bio pokretačka snaga za pojavu novih medija i interaktivnih televizijskih usluga. Komisija

će nastaviti da podržava pravo građana na informisanje i širok pristup emitovanju sportskih događaja, koji su interesantni ili važni društvu.

Primjena odredbi o konkurenciji EK Ugovora na prodaju medijskih prava za sportske događaje uzima u obzir nekoliko specifičnih karakteristika iz ove oblasti. Prava sportskih medija nekada su predmet kolektivne prodaje od strane sportske asocijacije u ime pojedinačnih klubova (za razliku od pojedinačnog reklamiranja od strane klubova). Iako zajednička prodaja medijskih prava zabrinjava sa aspekta konkurencije, Komisija je prihvatila pod određenim uslovima. Kolektivna prodaja može biti važna za preraspodjelu prihoda, te stoga može biti instrument za ostvarivanje veće solidarnosti u sportu.

Komisija prepoznaje važnost pravedne preraspodjele prihoda među klubovima, uključujući i one najmanje, kao i između profesionalnog i amaterskog sporta.

(48) Komisija preporučuje sportskim organizacijama da obrate pažnju na stvaranje i održavanje mehanizama solidarnosti. U oblasti prava sportskih medija, takvi mehanizmi mogu poprimiti oblik sistema za kolektivnu prodaju medijskih prava, ili, sistema za pojedinačnu prodaju od strane klubova, koji bi u oba slučaja bili vezani za snažan mehanizam solidarnosti.

5. PRAĆENJE

Komisija će pratiti inicijative predstavljenje u ovoj Bijeloj knjizi kroz sprovođenje strukturnog dijaloga sa sportskim akterima, saradnju sa državama članicama i promociju socijalnog dijaloga u sportskom sektoru.

5.1 Strukturni dijalog

Evropski sport se karakteriše mnoštvom složenih i raznovrsnih struktura koje uživaju različite vrste pravnog statusa i nivoa autonomije u državama članicama. Za razliku od drugih sektora, zbog same prirode organizovanog sporta, evropske sportske strukture su, po pravilu, manje razvijene nego sportske strukture na nacionalnom i međunarodnom nivou. Štaviše, evropski sport je generalno organizovan u skladu sa kontinentalnim strukturama, ne na EU nivou.

Akteri se slažu da Komisija igra važnu ulogu u evropskoj debati o sportu pružajući platformu za dijalog sa sportskim akterima. Široke konsultacije sa “zainteresovanim stranama” su jedna od dužnosti Komisije koje proističu iz Ugovora.

Imajući u vidu složenu i raznoliku kulturu sporta u Evropi, Komisija namjerava da uključi sljedeće aktere u strukturni dijalog:

- Evropsku sportsku federaciju;
- Evropske krovne organizacije za sport, naročito Evropski Olimpijski Komitet (EOC), Evropski Paraolimpijski Komitet (EPC) i evropske nevladine sportske organizacije;

- Nacionalne krovne organizacije za sport i nacionalne olimpijske i paraolimpijske komitete;
- Druge aktere iz oblasti sporta koji djeluju na Evropskom nivou, uključujući i socijalne partnere;
- Druge evropske i međunarodne organizacije, naročito strukture Savjeta Evrope za sport i UN tijela poput UNESCO i Svjetsku zdravstvenu organizaciju.

(49) Komisija namjerava da organizuje strukturni dijalog na sljedeći način:

- Sportski Forum EU: godišnje okupljanje svih sportskih aktera;
- Tematske rasprave sa ograničenim brojem učesnika.

(50) Komisija će takođe nastojati da promoviše veću vidljivost EU na sportskim događajima. Komisija podržava dalji razvoj Inicijative za evropske prijestonice sporta.

5.2 Saradnja sa državama članicama

Saradnja među državama članicama po pitanju sporta na nivou EU odvija se na neformalnim ministarskim sastancima, kao i na administrativnom nivou među sportskim direktorima. 2004. godine, ministri sporta EU su usvojili takozvanu Rolling Agendu⁹ za sport kojom se definišu prioritetne teme za raspravu o sportu među državama članicama.

(51) Da bi se posvetila dužna pažnja pitanjima iz ove Bijele knjige, Komisija predlaže da se ojača postojeća saradnja između država članica i Komisije.

Na osnovu predloga Komisije, države članice mogu ojačati mehanizam Rolling Agende, tako što će, na primjer:

- Zajedno definisati prioritete u saradnji na polju sportske politike;
- Redovno izvještavati o napretku ministre sporta EU.

Bliža saradnja zahtjevaće organizovanje redovnih sastanaka ministara sporta i sportskih direktora tokom svakog Predsjedavanja, što bi trebalo uzeti u obzir u budućim 18-mjesečnim predsjedavajućim timovima.

(52) Komisija će izvjestiti o sprovođenju “Pierre de Coubertin” akcionog plana kroz mehanizam Rolling Agende.

5.3 Socijalni dijalog

U svjetlu rastućeg broja izazova koji se javljaju u sportskom upravljanju, socijalni dijalog na evropskom nivou može doprinijeti rješavanju zajedničkih briga poslodavaca i atleta, uključujući sporazume o poslovnom odnosu i uslovima rada u sektoru, u skladu sa odredbama EZ Ugovora.

⁹ U EU žargonu, terminom Rolling Agende se označava proces tokom kojeg države članice izvještavaju Komisiju o mjerama koje su preduzele na ispunjavanju ciljeva zadatih određenom Rezolucijom Savjeta, nakon čega Komisija sprovodi analizu tih izvještaja na osnovu kojih predlaže dalje korake u Komunikacijama koje se dostavljaju Savjetu radi izrade nove Rezolucije (prim.prev.)

Komisija je do sada već pokazala svoju podršku projektima konsolidacije socijalnog dijaloga u sektoru sporta uopšte, kao i u fudbalskom sektoru. Ovi projekti su stvorili osnovu za socijalni dijalog na evropskom nivou i za konsolidaciju organizacija na evropskom nivou. Komisija može osnovati Sektorski odbor za socijalni dijalog na osnovu zajedničkog zahtjeva socijalnih partnera. Komisija smatra da je evropski socijalni dijalog u sektoru sporta ili u njegovim pod-sektorima (npr. fudbal) instrument koji bi omogućio socijalnim partnerima da doprinesu oblikovanju poslovnih odnosa i radnih uslova na aktivan i participativan način. U ovoj oblasti, takav socijalni dijalog može takođe dovesti do osnivanja zajednički dogovorenih kodeksa djelovanja ili povelja, koje bi se bavile temama vezanim za treniranje, uslove rada ili zaštitu mladih.

(53) Komisija podstiče i pozdravlja sve napore koji vode ka osnivanju evropskih odbora za socijalni dijalog u sektoru sporta. Komisija će nastaviti da podržava kako poslodavce tako i zaposlene, i nastaviće sa politikom otvorenog dijaloga o ovom pitanju sa svim sportskim organizacijama.

Podrška koju bi države članice trebalo da pruže za izgradnju kapaciteta i zajedničke aktivnosti socijalnih partnera kroz Evropski socijalni fond u regijama koje spadaju u kategoriju konvergencije ili približavanja, trebalo bi da se iskoristi i za izgradnju kapaciteta socijalnih partnera u sektoru sporta.

6. ZAKLJUČAK

Ova Bijela knjiga sadrži čitav niz aktivnosti koje će Komisija sprovesti ili podržati. Zajedno, ove aktivnosti čine Akcioni plan "Pierre de Coubertin" kojim će se Komisija rukovoditi u svojim aktivnostima vezanim za sport u dolazećim godinama.

Ova Bijela knjiga je maksimalno iskoristila mogućnosti koje nude trenutni Ugovori. Evropski Savjet je u junu 2007. godine dao mandat za održavanje međuvladine konferencije, koja predviđa Ugovorne odredbe o sportu. Ukoliko bude potrebno, Komisija će se ponovo vratiti ovoj temi i ukazati na dalje korake u kontekstu novih odredbi Ugovora.

Komisija će organizovati konferenciju na kojoj će predstaviti ovu Bijelu knjigu sportskim akterima na jesen 2007. godine. Nalazi te konferencije će biti predstavljene ministrima sporta EU do kraja 2007. godine. Ova Bijela knjiga će takođe biti predstavljena Evropskom Parlamentu, Komitetu regiona i Evropskom ekonomskom i socijalnom komitetu.

O INSTITUTU ALTERNATIVA

Institut alternativa je nevladino udruženje osnovano septembra 2007. godine od grupe građana s iskustvom u civilnom društvu, javnoj administraciji i biznis sektoru.

Misija Instituta alternativa je snaženje demokratskih procesa u Crnoj Gori kroz identifikovanje i analizu opcija javne politike.

Strateški ciljevi Instituta alternativa su: da podigne kvalitet razvoja javnih politika, da doprinese razvoju demokratije i vladavine prava i da doprinese zaštiti ljudskih prava u Crnoj Gori.

Vrijednosti koje slijedimo u svom radu su posvećenost misiji, nezavisnost, stalno učenje, umrežavanje, saradnja i timski rad.

Institut alternativa djeluje kao **think tank**, odnosno istraživački centar, i u svom radu se bavi oblastima dobrog upravljanja, transparentnosti i odgovornosti. Teme kojima se Institut bavi u svom istraživačkom radu i u kojima ostvaruje uticaj kroz zastupanje sopstvenih preporuka su: parlamentarni nadzor sektora bezbjednosti i odbrane, kontrolna funkcija Skupštine i njena uloga u procesu evropskih integracija, reforma državne uprave, javne nabavke, javno-privatna partnerstva, državna revizija i kontrola budžeta na lokalnom nivou.

U dosadašnjem radu, objavljene su sljedeće **publikacije/istraživački izvještaji**:

- Istraga 'Afere Telekom' u Skupštini – nerealna očekivanja i realna ograničenja
- Skupština i organizacije civilnog društva – partneri u kontroli budžeta
- Razvoj PIFC-a u Crnoj Gori – Pogled iz civilnog sektora
- Korupcija i javne nabavke u Crnoj Gori
- Crna Gora i pregovori u poglavlju 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost
- Crna Gora i pregovori u poglavlju 23 – Pravosuđe i temeljna prava
- Mjere tajnog nadzora u krivičnom postupku – Zapostavljena kontrola
- Agencija za nacionalnu bezbjednost i mjere tajnog nadzora – ima li kontrole?
- Parlamentarne istrage u Crnoj Gori – Kontrolni mehanizam bez političke podrške
- Skupština Crne Gore u procesu evropskih integracija – posmatrač ili aktivni učesnik?
- Zakon o parlamentarnom nadzoru u oblasti bezbjednosti i odbrane – prva godina primjene
- Crna Gora pod budnim okom Đukanovića i EU
- Analiza efekata propisa (RIA) u Crnoj Gori – Ka „dobrom zakonodavstvu“
- Kontrola budžeta lokalnih samouprava
- Državna revizija u Crnoj Gori – prijedlozi za jačanje uticaja
- Izvještaj o demokratskom nadzoru službi bezbjednosti
- Think Tank – Uloga nezavisnih istraživačkih centara u razvoju javnih politika
- Javno-privatna partnerstva u Crnoj Gori – Odgovornost, transparentnost i efikasnost

- Javne nabavke u Crnoj Gori – Transparentnost i odgovornost
- Procjena pravnog okvira i prakse u primjeni nekih kontrolnih mehanizama Skupštine Crne Gore konsultativno saslušanje, kontrolno saslušanje i parlamentarna istraga
- Parlamentarna kontrola sektora bezbjednosti i odbrane u Crnoj Gori – Kako dalje?
- Slučaj Lipci 2008 – Kako da nam se ne ponovi
- Slučaj Prve Banke – Iskustva za supervizora i ostale nosioce odluka
- Javna uprava u Crnoj Gori: Šeme plata, sistem nagrađivanja i mogućnosti profesionalnog usavršavanja

Više o Institutu alternativa saznajte na:

www.institut-alternativa.org

ISBN 978-9940-533-26-7

9 789940 533267 >

CIP - Каталогизација у публикацији
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-533-26-7
COBISS.CG-ID 21425168

